

Posudek na diplomovou práci **Bc. Ivany Šálené**
Problematika testů a testování ve výuce češtiny pro cizince

Problematika testování je v současné době mimořádně aktuální, nejen ve výuce cizího jazyka; zároveň je potřeba říci, že jde o problematiku velmi složitou, a to jak z hlediska uživatelů (při rozhodování, co testovat, jak, jak testy vyhodnocovat, jaké z nich lze vyvozovat závěry), tak z hlediska jejich tvůrců a posuzovatelů. Ivana Šálená se tohoto obtížného tématu ujala a zpracovala ho na úrovni, která plně odpovídá požadavkům kladeným na diplomové práce a dokládá její schopnost odborně pracovat v oboru.

V teoretické části práce pojednává v první kapitole poměrně obsáhle o vývoji testů a testování (připomíná důraz, který na písemné zkoušky žáků kladl studijní řád jezuitských škol už koncem 16. století, dále se věnuje tradici testování, jak se vyvinula v naší oblasti v 19. století, hlavní pozornost však přirozeně věnuje vývoji písemných testů ve století dvacátém), o postavení testů v jazykovém vyučování a zvláště podrobně o obecných požadavcích kladených na didaktický test (objektivita, validita obsahová, kritériální, zjevná, reliabilita, senzibilita). V navazující kapitole druhé rozebírá rovněž obsáhle různé přístupy k typologii testů (od Vránovy klasifikace testů z doby meziválečné přes Michaličkovu klasifikaci z 60. let až do doby současné), zabývá se podmínkami jejich tvorby, různými typy testových úloh atd. Už z tohoto přehledu témat je zřejmé, že autorka své téma zpracovala opravdu velmi pečlivě a že se dobře poučila z relevantní odborné literatury, dobře volené a s porozuměním zpracované. Teoretické kapitoly tak představují velmi dobré uvedení do problematiky testů a testování, na něž mohla diplomantka navázat ve výzkumné části své práce.

Analýze jsou věnovány kapitoly třetí a čtvrtá. V třetí kapitole se autorka zabývá problematikou testování jazykové úrovně A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky; jejím původním záměrem bylo zpracovat originální užívané testy sloužící k získání trvalého pobytu v ČR, ale protože byly z rozhodnutí MŠMT pro akademické účely nepřístupné, zaměřila se na „*porovnání první a aktuální modelové varianty*“ (s. 37). Také toto téma autorka připravila velmi důkladně, neomezila se pouze na vlastní testy, ale rozebírá podrobně široký kontext těchto zkoušek, včetně ukotvení legislativního.

V kapitole čtvrté se I. Šálená věnuje analýze Certifikované zkoušky z češtiny pro cizince na ÚJOP UK v Praze. Autorka o ní pojednává opět velmi zevrubně, se znalostí věci a s připomenutím co nejširšího rámce, v němž se toto testování uskutečňuje. Soustřeďuje se přitom zejména na testování čtení s porozuměním a psaní; toto omezení pokládám za velmi rozumné a dobře zdůvodněné.

Obě analytické kapitoly jsou zpracovány na velmi dobré úrovni, výsledky analýzy jsou prezentovány srozumitelně a přehledně (k tomu přispívá i vhodné využití grafů a statistických údajů) a souhrnně jsou prezentovány v závěrečném promyšleném a s rozvahou koncipovaném vyhodnocení; v něm autorka formuluje i přiměřená didaktická opatření.

Celkově lze konstatovat, že práce I. Šálené nabízí velmi zřetelný obraz stavu jazykového testování u nás v současné době. Po obsahové i formální stránce je předložený text na velmi dobré úrovni. Doporučuji ho k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

Prof. PhDr. Karel Šebesta, CSc.